

С.А. ВИШНЕВСЬКИЙ

РОЗВИТОК СПОРТУ В ТРАНСНІСТРІЇ В РОКИ НІМЕЦЬКО-РУМУНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ (1941 – 1944 рр.)

Дана стаття присвячена аналізу розвитку спортивного життя губернаторства Трансністрія в роки німецько-румунської окупації (1941 – 1944 рр.) південної України. Розглянуто основні спортивні змагання та пов'язані з ними події в Трансністрії. Приділено, також, увагу участі в них найкращих спортсменів Одеси та УРСР.

Ключові слова: Трансністрія, спорт, періодика, окупація, футбол, бокс, чемпіонат.

Кардинальні зміни, які відбуваються на сучасному етапі розвитку українського суспільства, висувають нові вимоги до системи історичної науки. Одним із важливих та пріоритетних напрямків стає висвітлення раніше недоступного для пересічного громадянина матеріалу та його критичне осмислення. Дослідження історії спорту, та зокрема спортивного життя в Одесі в умовах окупації, та подій з цим пов'язаних є надзвичайно актуальними для новітньої історії України. Спортивне життя, так як і культурне, було одним із символів агітаційної політики німецько-румунської влади на окупованих ними територіях з однієї сторони, а з іншої участь в них врятувала багатьох людей від фізичного знищення, та відправки на примусові роботи до Німеччини. Саме тому особливого значення набуває вивчення та критичний підхід до висвітлення цих подій архівними документами, а також окупаційними газетами, які виходили для місцевого населення в Трансністрії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор наступні. До проблеми розвитку спорту в роки окупації території України німецькими та румунськими військами в роки Великої Вітчизняної війни звертаються вітчизняні та зарубіжні історики-науковці, спортсмени – О.Черкасов, О.Скоцень, В. Бекерський, О. Даллін, М. Пойзнерта ін.

Мета статті – висвітлити та критично обґрунтувати матеріал про розвиток спорту та основні спортивні змагання в Одесі в роки німецько-румунської окупації в 1941– 1944 рр., які відбувалися з ініціативи та під контролем окупаційної влади.

Спорт на півдні Україні у довоєнний період відзначався своєю популярністю та масовою участю в ньому місцевого населення. Особливою повагою серед вболівальників користувався, безперечно, футбол. У 1935 р. виникає у Запоріжжі футбольна команда „Сталь”, з 1949 р. відома як „Металург”. У 1920 р. в Миколаєві організовується клуб з однойменною назвою, який вже в кінці 1930-х виступав як „Суднобудівник” і приймав участь у перших чемпіонатах та розіграшах кубку СРСР. Одеське „Динамо”, засноване в 1923 р. і з виступів якого у союзному чемпіонаті в 1936 р. розпочинає свою історію „Чорноморець”. Крим, також, не відставав у плані розвитку спорту, зокрема футболу. Півострів у розіграші кубку СРСР представляла керченська „Сталь”, а постійним володарем кубку Криму було сімферопольське „Динамо”.

Після захоплення Одеси німецько-румунськими військами восени 1941 р. окупаційна влада розпочала активну серед місцевого населення агітаційну роботу, яка велась різноманітними засобами. До таких належало і відродження спортивного життя в місті. Спортивні заходи повинні були в першу чергу вселити у місцеве населення впевненість у непереможність німецько-румунської зброї, та в тому, що радянська влада більше не повернеться в місто.

В грудні 1941 р. міський муніципалітет приймає рішення про створення в Одесі спортивного відділу, під керівництвом А. Староверського. Який відразу розпочав активну діяльність на цій посаді, а саме 28 грудня 1941 р. зібрав у редакції „Одеської газети” керівництво спортивного відділу муніципалітету та найкращих футболістів, які перебували в

місті (Борисевич, Брагін, Зубрицький, Калашніков, Орехов, Хижняков). Зустріч свідчила про те, що окупаційна влада дала дозвіл на організацію в Одесі професійної футбольної команди [6. С. 3].

Ця подія свідчить, що увесь розвиток спортивного життя в губернаторстві повинен був здійснюватися і тотально контролюватися з боку окупаційної влади.

З бюджету муніципалітету розпочалося виділення грошей та матеріальних цінностей для поновлення тренувань, закупку інвентарю, а також оголошується реєстрація спортсменів які залишилися в Одесі. Це для окупаційного керівництва виявилось нелегкою справою, оскільки переважна кількість одеських спортсменів, досягнення яких були до війни відомими на весь СРСР була призвана до лав Червоної Армії у перші дні війни.

Все таки, місцевому курівництву вдалося зібрати команду баскетболістів, яка у середині грудня 1941 року провела декілька зустрічей з баскетболістами Миколаєва, в одній з них отримала перемогу.

28 грудня 1941 р. в Одесі відбулися збори футболістів, де було прийнято рішення про створення футбольного клубу „Вікторія”, тренером якої став Г. Штрауб. На перших порах до складу команди входило лише 6 футболістів (Борисевич, Брагін, Зубрицький, Калашніков, Орехов, Хижняков). Тренування команди розпочалися з 15 січня 1942 р. на базі спортивного товариства „Буревісник”.

26 квітня 1942 р. матчем першої та другої збірної міста на стадіоні „Спартак” відбулося відкриття в Одесі футбольного сезону. Матч закінчився перемогою першої збірної з рахунком 1:0.

3 травня 1942 р. в Одесі починають проходити перші міжнародні футбольні матчі між командами „Глорія К.Ф.Р.” (Бухарест) і „Глорія” (Одеса). Матч завершився перемогою одеситів 3:2.

10 травня на стадіоні „Спартак” з нагоди Дня незалежності Румунії відбулися урочистості по закінченні яких пройшов футбольний матч „Вікторія” та збірної румунської армії. Фінальний свисток зафіксував перемогу одеситів 2:0. „Вікторія” грала у складі: Зубрицький, Брагін, Хижняков, Кусинський, Севастьянов, Гольцер, Дубов, Борисевич, Расторгуєв, Калашніков та Беседін.

17 травня футболісти „Вікторії” перемогли збірну Чернівців з рахунком 6:0. 22 травня одесити громлять збірну Кишинєва 5:0. У складі „Вікторії” грали: Орехов, Доскалов, Волін, Медун, Мазуренко, Касько, Зарубін, Аверьянов, Іванов, Оноприєнко та Павлов.

Загалом травень 1942 року був переповнений спортивними подіями в Одесі. Так, 2 травня на вул. Пушкінській відбувся велосипедний заїзд на приз Губернатора Трансністрії з призовим фондом в 10000 марок. У цьому заході прийняло участь 32 спортсмена з Одеси, Німеччини, Франції, Румунії та Угорщини. А 14 травня на стадіоні „Спартак” пройшов легкоатлетичний матч між збірними Одеси та Бухаресту.

Червневі футбольні матчі 1942 р. розпочалися зустріччю між одеською „Вікторією” та миколаївським „Бугом”. Перемогу святкували одесити з рахунком 4:1. На початку червня свої перші кроки у футболі Трансністрії зробила команда одеського заводу „Форд”, яка провела свій матч з „Глорією”, рахунок зустрічі 2:2.

Визначною подією в історії спорту Одеси та всієї Трансністрії був міжнародний футбольний турнір на стадіоні „Спартак”. У ньому приймали участь одеські команди – „Глорія”, „Вікторія” та „Форд”, миколаївська команда „Буг”, збірні румунських та німецьких військ, італійська команда „Леччо”, іспанська команда „Мансенарес”. Перемогу у цьому турнірі, який тривав 7 днів, та головний приз в 15000 марок здобула команда „Вікторія”.

3 весни 1942 р. для любителів кінного спорту в Одесі представники муніципалітету відкрили іподром, на якому тричі в тиждень відбувалися забіги. 18 червня на ньому представляла показові виступи з виїзду та конкуру команда румунських наїзників. 27 червня 1942 р. на одеських вулицях відбулися змагання з мотоциклетних гонок. Перемогу на них здобув румунський спортсмен Р. Гирчу.

У кінці травня в Бухарест відправилися відразу 2 одеські спортивні команди для участі в

міжнародних змаганнях з легкої атлетики та велосипедного спорту. Одесити досить успішно виступили на них. Перше місце з прижків у висоту серед жінок зайняла З. Буянова, та спринтер у бігу на 200 та 400 метрів І. Староверський. Серед велосипедистів у шосейній гонці перше місце отримав Г. Рибальченко, двадцятикратний рекордсмен УРСР у довоєнний час.

3 липня 1942 р. в Одесі з'явився новий футбольний клуб ЧФРГТ, організатором та спонсором якого виступило Управління румуно-німецьких залізниць у Трансністрії. Для організації тренувань клубу було викуплено у муніципалітету кращій спортивний майданчик міста – бувший стадіон „Динамо”. Перший офіційний матч який команда зіграла, став поєдинок з командою німецької частини 10 квітня 1943 р., яка дислокувалася в Одесі. Матч завершився з рахунком 4:3 на користь німецької команди [5, С. 4].

В липні цього ж року одеська „Глорія” перебувала у Румунському королівстві, де зіграла дві товариські зустрічі. 4 липня на бухарестському стадіоні „Джульєсотє” відбулася перша гра із збірною цієї країни. Рахунок зустрічі – 3:0 на користь господарів. 7 липня пройшла друга гра з бухарестським „Венусом”, який також переміг гостей з непристойним рахунком 6:2. У ході самої гри відбулося ряд порушень правил, які призвели до масових безпорядків на трибунах серед уболівальників. Футболіста „Глорії” І. Брагінського дискваліфікували на 5 матчів та оштрафували на 100 марок. Також, дисциплінарні заходи у вигляді відлучення від роботи та штрафу в 200 марок, було застосовано до тренера „Глорії” З. Майора, який у кінці матчу наніс фізичні травми судді. Загалом одеситів усунули на місяць від участі у міжнародних спортивних змаганнях.

В липні 1942 р. Одесу відвідав румунський клуб „Ювентус”, який мав товариську зустріч з миколаївським „Бугом” і переміг з розгромним рахунком 10:0 [10, С. 48].

17 липня „Глорія” зіграла зустріч із своїми земляками – клубом „Вікторія” і перемогли 8:0.

31 липня „Вікторія” приймала ще одну румунську команду „Кармен” і здобула перемогу з рахунком 4:1.

Липень 1942 року запам'ятався одеситам також кільцевими гонками мотоциклістів по маршруту: Пушкінська – Грецька – вул. А. Гітлера (Катерининська) – Новорибна (Пантелеймонівська), а 29 липня за цим же маршрутом змагалися велосипедисти.

Головною подією серпня 1942 р. був турнір з шахів на приз губернатора Трансністрії у якому прийняли участь гросмейстери І. Полевой, С. Сенкевич, Ж. Руссо та Р. Ковалис. Перемогу в цих змаганнях та приз в 5000 марок отримав міжнародний майстер Ф. Лерк.

Осінь 1942 р. була відзначена в Одесі двома міжнародними спортивними турнірами.

З 10 вересня на майданчиках стадіону ЧФРГТ пройшли змагання баскетболістів на приз головного редактора „Одеської газети”. Участь у змаганнях приймали 2 одеські команди, а також спортсмени із Румунії, Словаччини та Хорватії. Перемогу та приз в 10000 марок отримали хорвати, друге місце було за гравцями ЧФРГТ.

Іншим турніром, який відбувся з 19 по 25 вересня став футбольний турнір на Кубок губернатора Трансністрії. Крім відомих одеських команд - „Вікторія”, „Форд” та „Глорія” приймала участь команда „Буг” з Миколаєва. Гостями турніру були спортсмени з міст Базеу (Румунія), Барі (Італія), Дюссельдорф (Німеччина), та Ференцвароша (Угорщина) [10. С. 88].

Матчі обслуговувала бригада італійських арбітрів. Несподівано для всіх перше місце вибороли гравці команди „Буг” і отримали грошову нагороду в 15000 марок. У фіналі миколаївці обіграли футболістів Німеччини з рахунком 3:2.

По закінченню турніру 26 вересня 1942 р. в місті організували Одеську футбольну лігу, яка у складі 4-х команд була прийнята у федерацію футболу Румунії.

Жовтень став останнім футбольним місяцем 1942 р. в Одесі. На честь річниці окупації Одеси румунськими військами місцевою владою був організований черговий турнір. У ньому брали участь команди з м. Тігіна (Бендери), румунський клуб „Дачія”, збірна Кишинєва та місцева „Вікторія”. Ось деякі результати матчів: „Тігіна”–„Вікторія”–1:4, „Вікторія”–збірна Кишинєва –3:2, „Дачія”–„Тігіна”–2:2, „Вікторія”–„Дачія”–5:2. Перемогу та головний приз 20000 марок отримали одесити.

Останніми значимими спортивними подіями 1942 року був баскетбольний бліц-турнір який відбувався у залі „Форум” 29 листопада. Участь у ньому прийняли команди - „Вікторія”, „Дачія”, „Університет” та „ОКФ”[3, С. 4]

21 січня 1943 р. у приміщенні муніципалітету були зібрані найкращі спортсмени Трансністрії для святкування річниці роботи міського відділу розвитку спорту, керівником якого з січня 1942 року був А. Староверський. Під час цього засідання зачитали рішення губернатора Г. Алексяну про створення у Трансністрії футбольної ліги та збільшенні фінансування існуючих в Одесі спортивних професійних клубів. Частині присутніх вручені грошові премії та подарунки – боксеру Ю. Натоптаному (чемпіону УРСР 1940 р. у напівтяжкій вагі), Г. Астремському, який з 52-х проведених до війни переміг в 44 (9 нокаутів), кращому до війни тенісисту України Григорію Шаєру, двадцятикратному рекордсмену СРСР з велоспорту, учаснику легендарного велопробігу Одеса – Владивосток 1935 р. М.Рибальченко, футболісту Л. Орехову та майбутньому воротареві київського „Динамо” та тренеру одеського „Чорноморця” А.Зубрицькому.

25 січня 1943 р. свою річницю з дня утворення відзначали спортсмени клубу „Вікторія”, який на думку румунської окупаційної влади, займав провідне місце серед спортивних товариств Одеси і став базовим для багатьох видів спорту. До цих видів належали: баскетбол, волейбол, бокс, легка атлетика. Але основним та самим популярним залишався футбол. На початок 1943 р. „Вікторія” належала до найсильніших клубів не лише Трансністрії, а й всієї Румунії. За 1942 р. клуб провів 23 матчі, з яких у 18 святкував перемогу, одна нічия, чотири матчі були програні. Різниця м'ячів складала 62:17 на користь одеситів. Крім того „Вікторія” стала єдиною командою, яка була включена у змагання за Кубок Румунії [1, С. 2].

За особистим проханням керівництва міста з німецького полону випустили одного з найкращих захисників одеського „Динамо”, учасника легендарного матчу у складі київського „Динамо” із збіркою Країни Басків у 1937 р. М. Табачинського. Проте, нам не вдалося відшукати інформацію про участь М. Табачинського в іграх „Вікторії”.

Крім „Вікторії” у футбольну лігу Трансністрії також увійшли існуючі тоді в місті команди „Дачія”, „Буг”, „Глорія-Форд”, та представники спортивного клубу з Очакова „Чорноморець”. Останніми заявкою на участь у цьому турнірі подали представники наймолодшого одеського клубу „Спортинг”, де футбол не був основним видом спорту, його керівництво робило наголос на тенісу, гімнастиці та важкій атлетиці.

Поряд з футболом шаленою популярністю в Одесі користувався бокс.

Окупаційна влада помітивши те, що в Одесі опинилося багато відомих радянських боксерів, зрозуміла, що на цьому можна робити гроші. Через це румуни всіляко сприяли розвитку боксу, створювали всю необхідну інфраструктуру та дозволяли проводити поєдинки на комерційній основі. Саме в цей час одеських боксерів розпочали розділяти на любителів та професіоналів, з яких 12 найкращих були відібрані у боксерський професійний „Ринг”. Цей заможний клуб, з бюджетом в декілька десятків тисяч марок, що дозволяв його керівництву, яке складалося виключно з румун, не лише виплачувати стабільну платню у розмірі 800 марок в місяць. Спеціально для боксерів клубу створені ідеальні умови для тренувань в районі Аркадії, де румуни відремонтували бувший будинок відпочинку. У своє розпорядження боксери отримали два тренувальних спортзали, три ринги, невелике футбольне поле, їдальню з безкоштовним харчуванням та басейн [12, С.156].

Безперечно, що проведення боксерських поєдинків, значну частину яких склали міжнародні, давали значний грошовий прибуток, у цьому була зацікавлена окупаційна влада, яка організовувала значну рекламу в пресі та по радіо. У свою чергу, гонорари за ці поєдинки, в залежності від рівня складали від 500 до 3000 марок.

Боксерські змагання проходили в цирку на вул. Коблевській, де за роки окупації виступило понад 40 боксерів. Крім одеситів тут виступили представники всіх країн-союзників Німеччини. Цікавий той факт, що на думку учасника тих боїв одесита К. Прохоровича, який мав у своєму активі 2 перемоги над німцями, закордонних спортсменів „рухали не політичні переконання, а виключно спортивні, хоча прагнення довести „унтерменшинствам” їхню

відсталість та нездатність конкурувати з представниками арійської раси теж були. Українці спортсмени, як правило погоджувалися на такі бої у прагненні покращити матеріальне становище. Всі ці поєдинки носили виключно товариський характер і ніхто з місцевих боксерів не був заарештованим. Однак реклама в газетах та міжнародна ситуація пов'язана з Другою світовою війною надавала їм специфічного колориту, адже на ринзі зустрічалися представники воюючих країн”.

У касах кожен з уболівальників, який ставав учасником тоталізатору міг покращити своє матеріальне положення. Зазвичай за день в цирку проходило 2 демонстрації, власне циркова вистава та бокс.

Найбільший ажіотаж серед місцевих уболівальників викликали поєдинки між одеськими боксерами у важкій вазі Ю.Натоптаним та Г.Астремським. Спортивна удача була у переважній більшості на стороні Ю.Натоптаного, який володів титулом кращого боксера міста.

18 квітня 1943 р. в Одесі розпочався черговий футбольний сезон з урочистостей на стадіоні „Спартак”. Відразу по закінченню молебня та звучання гімнів Румунії та Німеччини зустрілися збірна Берліна та одеська „Вікторія”. В цей день „Вікторію” на поле вивів тандем тренерів І.Янушевського та А. Варюкіна, вони стали тренерами після гучних подій пов'язаних з „Вікторією” у Бухаресті в 1942 році. Витримав натиск гостей на початку зустрічі одесити прийшли до тями і виграла матч з рахунком 3:1 [11. С. 232].

На пасхальні свята 1943 р. в місті відбувся черговий футбольний матч між „Глорією-Форд” та збірною Румунії. Перемогу знову відзначали одеські спортсмени 5:2 [11. С. 238].

1 травня 1943 р. в день румунського свята „Національної Праці” одеська „Вікторія” приймала збірну ВПС Німеччини, матч видався напрочуд цікавим та напруженим і закінчився з рахунком 2:2.

Наступного дня для шанувальників футболу сталося справжнє свято – розпочався турнір команд одеської футбольної ліги. Розпочався турнір на стадіоні „Спартак” матчем „Вікторії” та „Дачії”, поєдинок переконливо довели до перемоги футболісти „Вікторії” – 3:0.

В цей же день по вул. Пушкінській відбувся велосипедний заїзд на приз губернатора Трансністрії з фондом в 10000 марок. В цьому турнірі взяли участь 24 велосипедисти з Одеси, Німеччини, Італії, Румунії та Угорщини.

10 травня окупаційна влада Трансністрії святкувала День незалежності Румунії і по традиції відбувся матч „Вікторії” та „Глорії КФР” з Бухаресту, одесити і в цьому матчі порадували своїх земляків „зіпсувавши” румунам свято з рахунком 2:1.

Досить насиченим на спортивні події видався травень 1943 р. в Одесі, крім футболу та велосипедного спорту на бувшому стадіоні „Динамо” 15 числа відбулися легкоатлетичні змагання між збірними Одеси та Бухаресту.

Але основним спортом в місті продовжував залишатися футбол. 16 травня 1943 р. одеський „ЧФРГТ” у складі: Орехова, Доскалова, Воліна, Медуна, Мазуренка, Касько, Зарубіна, Аверьянова, Іванова, Оноприєнко та Смірнова перемогли команду „Буг”.

22 травня 1943 р. футболісти „Вікторії” за несамовитої підтримки місцевих уболівальників на стадіоні „Спартак” переграли збірну румунської армії 4:1. У складі переможців грали: Зубрицький, Брагін, Хижняков, Кусинський, Севастьянов, Ляпушкін, Дубов, Борисевич, Расторгуєв, Калашніков та Беседін.

Останній травневий футбольний матч 1943 р., який відбувся в Олександрівському парку, 29 травня, став поєдинок за участю одеської „Глорії-Форд” та футболістів збірної Кишинєва. Досить несподівано перемогу святкували гості з рахунком 7:1.

Паралельно, крім зазначених вище спортивних подій в Одесі кожної суботи та неділі на арені відбувалися бої між боксерами-професіоналами. Практично всі спортивні поєдинки, викликали серед городян значний ажіотаж, не дивлячись на значну вартість вхідних білетів у 6 марок.

Найкращі боксери міста Ю. Натоптаний та Г. Астремський з вересня 1942 р. були ще й керівниками спортивних секцій. Заняття проводилися у спортивному залі „Форум” для учнів гімназій, ліцеїв та морського технікуму. Вартість місячного абонементу складала 5 марок [7. С.

4].

В Одесі, за сприяння спортивного відділу муніципалітету, функціонувала майстерня-магазин спортивного інвентарю. Тут на місці вироблялися футбольні, волейбольні м'ячі, взуття для футболу, тенісу, обладнання для спортивних залів та майданчиків. Також був широкий асортимент спортивної літератури з гімнастики, футболу, легкої атлетики, фізіології тощо [8. С. 4].

Проте, така яскрава інформація про розвиток спорту в Одесі зі шпальт центральних газет не відповідає інформації з периферійних друкованих органів. Зокрема газета „Прибугские известия” Голтянського повіту Трансністрії, повідомляла про необхідність місцевому населенню здати у місцеву примарію спортивний одяг, взуття та м'ячі, що свідчить як і про заборону спортивних змагань, так і про погіршення економічного становища в Трансністрії [2, С. 4].

Радикальні зміни у розвитку спорту в Трансністрії відбулися в середині серпня 1943 р., коли примар сектору культури Одеського муніципалітету Видрашку визнав незадовільним розвиток спорту в Одесі і призначив новим керівником відділу спорту Г. Черкасова – кандидата педагогічних наук, автора 22 наукових праць у спортивній галузі, серед яких „Фізична культура та спорт в СРСР”, написаної на „замовлення” дирекції культури губернаторства Трансністрія. Від нового керівництва вимагалось розвитку фізичної культури та спорту серед дітей, у тому числі і дошкільного віку [4, С. 2].

Проте, інформація про діяльність Г. Черкасова та очолюваного ним відділу практично відсутня як серед газетного, так і архівних матеріалів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Годовщина клуба „Виктория” // Одесская газета. – 1943. – № 15. – 20 января.
2. К сведению футболистов // Прибугские известия. – 1943. – № 15. – 11 марта.
3. Матч по баскетболу // Молва. – 1942. – № 3. – 3 декабря.
4. Организация спортивной жизни города Одессы // Одесская газета. – 1943. – № 158. – 12 августа.
5. Первый футбольный матч // Молва. – 1943. – № 110. – 14 апреля.
6. Спорт в Одессе // Одесская газета. – 1941. – № 21. – 31 декабря.
7. Спорт-зал „Форум” // Молва. – 1943. – № 86. – 17 марта.
8. Спорт-инвентарь и литература // Одесская газета. – 1943. – № 17. – 22 января.
9. Футбол // Молва. – 1943. – № 135. – 18 мая.
10. Черкасов А. А. Оккупация Одессы. Год 1942 / А.А. Черкасов – Одеса: OPTIMUM, 2008 – 202 с.
11. Черкасов А. А. Оккупация Одессы. Год 1943 / А.А. Черкасов – Одеса: OPTIMUM, 2007– 291 с.
12. Dallin A. Odessa, 1941-1944: A Case Study of Soviet Territory Under Foreign Rule. – Iasi-Oxford-Portland, 1998. – 296 с.

S.A. VISHNEVSKY

THE SPORTS DEVELOPMENT IN TRANSNISTRIA DURING THE GERMAN-ROMANIAN OCCUPATION OF THE SOUTHERN UKRAINE (1941 - 1944)

This article analyzes the development of the sporting life in governorship Transnistria during the German-Romanian occupation (1941 – 1944) of the South of Ukraine. The main sports and relate deviants in Transnistria are analyzed too. Given, as well, the participation of Odessa and the USSR athletes in them.

Keywords: *Transnistria, sports, Periodicals, occupation, soccer, boxing, championship.*

С.А. ВИШНЕВСКИЙ

**РАЗВИТИЕ СПОРТА В ТРАНСНИСТРИИ В ГОДЫ НЕМЕЦКО-РУМЫНСКОЙ
ОККУПАЦИИ ЮЖНОЙ УКРАИНЫ (1941 – 1944 гг.)**

Данная статья посвящена анализу развития спортивной жизни губернаторства Транснистрия в годы немецко-румынской оккупации (1941– 1944 гг.) южной Украины. Рассмотрены основные спортивные состязания и связанные с ними события в Транснистрии. Уделено, также, внимание участию в них спортсменов Одессы и УССР.

Ключевые слова: Транснистрия, спорт, периодика, оккупация, футбол, бокс, чемпионат.